

Suzbijanje bolesti i štetočina u pšenici

Bolesti pšenice koje pri jakom napadu znatno utiču na smanjenje roda, koje može biti i veće od 25%. Najznačajnije bolesti pšenice su: pepelnice, rđe, pegavost lista i trulež korena, stabla i klasa.

Pepelnice se javljaju u proleće i početkom leta, na donjim listovima i u rukavcima, u vidu belih praškastih pega. Bolest se brzo širi i zahvata sve nadzemne delove biljaka. Krajem vegetacije, u okviru bele navlake formiraju se okruglasta crna telašca (trajne spore parazita). Zaraženi listovi požute i izumiru. Razvoju gljive odgovara suvo i toplo vreme. Radi sprečavanja pojave bolesti, pšenicu treba sejati u optimalnoj gustini setve, jer je zaraza pepelnicom veća u gušćem usevu.

Rđe na pšenici smanjuju rod i pogoršavaju kvalitet zrna. Bolest zahvata sve nadzemne delove biljaka. Na listovima, stablu i klasu, javljaju se žutorđaste pege u vidu praškaste mase koje podsećaju na rđu metala po čemu je bolest dobila ime. Gajenje otpornih sorti nije garancija da se rđe neće pojaviti, a to je zbog toga što se gljive vremenom prilagođavaju na otpornu sortu žita. Znači, gubljenje otpornosti sorte prema rđi nastaje zbog menjanja parazita, a ne sorte.

Pegavosti lista. Uvodjenjem sorti pšenice koje imaju lišće bliže zemlji, stvoreni su optimalni uslovi za razvoj ove bolesti. Zato se poslednjih godina ove bolest javlja u sve značajnijem obimu u Mediteranu, ali i kod nas. Registrovane su štete pri pojavi septorioze i do 40%. Na listovima koji su pri zemlji se prvo javi svetlo zelene vodenaste pege, koje prelaze u žutu pa u pepeljasto sivu boju. U okviru sivih zona koje su obično sa žutim oreolom javljaju se crne tačkice (piknidi) i tek tada je sigurno da se radi o ovoj bolesti. Parazit ima i do 9 razvojnih ciklusa tokom vegetacije. Svaki ciklus zahvata sve višlje i višlje biljne delove, pa se simptomi bolesti mogu javiti i na stablu, lisnim rukavcima i vrhovima plevica. Upotreba zaštićenog semena, manje količine semena po jedinici površine i izbalansirana ishrana sprečavaju značajniju pojavu bolesti. Pojedinih godina je upotreba fungicida ekonomski opravdana.

Hemijsko suzbijanje pepelnice, pegavosti, rđe se izvodi primenom preparata [MYSTIC 250 EC](#), [OPUS TEAM](#) ili [COMBO ULTRA](#)

Tretiranje se obavlja po pojavi simptoma i postojanju uslova za širenje oboljenja.

Truleži (Fuzarioze) korena, stabla i klasa. Koren i prizemni deo stabla mogu biti zaraženi još u jesenjem periodu. Na prizemnim delovima stabla pojavljuje se bela paučinasta navlaka. Zaražene mlade biljke propadaju, pa na njivi ostaju prazna mesta. Na stablu se nakon vlatanja žita javljaju tamnomrka mesta. Klasovi zaraženih biljaka su sitni, a zrna nedovoljno nalivena. Klas oboli nakon cvetanja žita. Zaraženi delovi

klasa pokriveni su praškastom ružičastom navlakom. Zrna se smežuraju i gube klijavost, a ponekad se u njima stvaraju veoma štetne materije. Najveće štete čini fuzarioza klasa.

Hemijsko suzbijanje protiv truleži, se izvodi primenom preparata [MYSTIC PRO 500 EC](#). Tretman se izvodi krajem klasanja i početkom cvetanja pšenice.

Hemijsko suzbijanje pomenutih bolesti se efikasno može obaviti i fungicidom [PROSARO 250-EC](#).

Sa primenom fungicida u pšenici, jednako korisno je i suzbijanje štetnih insekata kao što su žitni pivci, vaši, tripsi, žitne stenice, cikade i žitna pijavica. Većina njih se suzbija u fazi zaštite od fuzarioza I treba istovremeno sa fungicidima primeniti I insekticide.

Žitna pijavica se može ranije javiti. Efikasno suzbijanje ove štetočine može se obaviti primenom preparata [TORS](#) ili preparata [SAVATE CS-5](#) u vreme pojave mlađjih larvi (do L3 uzrasta)